

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 25/2022-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], toho času Ústav na výkon väzby [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Špačekom, Kresánkova 8, Bratislava, proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu č. k. BB-4T 12/2020 z 12. augusta 2021 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Tost 49/2021 z 2. septembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 27. októbra 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou sa domáhal vyslovenia porušenia základných práv na osobnú slobodu a na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“) č. k. BB-4T 12/2020 z 12. augusta 2021 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5 Tost 49/2021 z 2. septembra 2021. Súčasne požaduje zrušiť napadnuté rozhodnutia špecializovaného súdu a najvyššieho súdu a vec vrátiť špecializovanému súdu a prikázať mu bezodkladne prepustiť sťažovateľa z väzby na slobodu. Domáha sa aj náhrady trov konania.
2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na špecializovanom súde je na podklade obžaloby prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky doručenej 7. mája 2020 vedené trestné konanie proti sťažovateľovi (a ďalším spoluobžalovaným) pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a obzvlášť závažný zločin

nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi.

3. Sťažovateľ sa nachádza vo väzbe z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku na základe rozhodnutí sudcu pre prípravné konanie špecializovaného súdu č. k. 5 Tp 1/2019 z 22. januára 2019 a najvyššieho súdu č. k. 2 Tost 5/2019 z 12. februára 2019. Lehota väzby sťažovateľa začala plynúť 19. januára 2019.

4. Dňa 29. júla 2021 opätovne požiadal špecializovaný súd o prepustenie z väzby na slobodu zmenou dôkaznej situácie na hlavnom pojednávaní, a tým aj zásadným oslabením materiálnych podmienok jeho väzby, pričom poukázal aj na prietľahy, ku ktorým dochádza v trestnom konaní.

5. Špecializovaný súd uznesením č. k. BB 4T 12/2020 z 12. augusta 2021 žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby zamietol, neprijal jeho písomný sľub ani prevzatie záruky dôveryhodnou osobou a väzbu mu nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka.

6. Proti tomuto rozhodnutiu špecializovaného súdu podal sťažovateľ priamo sťažnosť (doplnil ju podaniami obhajcu z 18. a 30. augusta 2021), o ktorej rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol. Predmetom sťažnosti bola (ne)existencia materiálnych podmienok väzby a informácia o ovplyvňovaní výpovedí svedkov v prípravnom konaní, o ktorom sa zmienili svedkovia obžaloby [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ].

7. Špecializovaný súd odôvodnil svoje rozhodnutie zistením, že od posledného rozhodovania sa nič nezmenilo z hľadiska dôvodnosti trestného stíhania sťažovateľa. Podľa názoru súdu neexistujú žiadne výnimočné okolnosti prípadu, ktoré by odôvodňovali prijatie písomného sľubu sťažovateľa, prijatie záruky dôveryhodnej osoby [REDAKOVANÉ], dcéry sťažovateľa, ani nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka.

8. Najvyšší súd v odôvodnení uznesenia (s. 9) uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s dôvodmi uvedenými v napadnutom uznesení prvostupňového súdu, a preto ich už nebude jednotlivo opakovať. Ďalej vyjadril názor, že z vecného hľadiska napadnuté rozhodnutie obsahuje všetky podstatné okolnosti a dôvody.

II.

Argumentácia sťažovateľa

9. Podľa názoru sťažovateľa k namietanému porušeniu jeho označených práv malo dôjsť tým, že špecializovaný súd arbitrárne bez uvedenia konkrétnych skutočností zamietol jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu a najvyšší súd arbitrárne zamietol jeho sťažnosť proti tomuto rozhodnutiu špecializovaného súdu. Odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov považuje za nepreskúmateľné.

10. Sťažovateľ pokračuje vo svojej predchádzajúcej sťažnostnej argumentácii a nesúhlasí s uvádzanými dôvodmi útekovej a preventívnej väzby, na ktorých založili svoje rozhodnutia špecializovaný súd a najvyšší súd. Súčasne nesúhlasí so závermi súdov, že v jeho veci nedošlo k prietľahom v konaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namiatané porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 dohovoru napadnutým uznesením špecializovaného súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

12. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

14. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to v časti z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde] a v časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

III.1. K namiatanému porušeniu základných práv sťažovateľa napadnutým uznesením špecializovaného súdu:

15. Vo vzťahu k sťažovateľom napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu ústavný súd konštatuje, že v zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ústavy ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne.

16. Vo vzťahu k označenému prvostupňovému väzobnému rozhodnutiu špecializovaného súdu disponoval sťažovateľ opravným prostriedkom. O jeho sťažnosti bol oprávnený a povinný rozhodnúť najvyšší súd ako súd nadriadený. Sťažovateľ aj podal proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu sťažnosť, teda využil možnosť podania riadneho opravného prostriedku proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu.

17. Existencia opravného konania pred najvyšším súdom nepripúšťa možnosť ústavného súdu rozhodovať o napadnutom prvostupňovom väzobnom rozhodnutí, keďže sťažnosť v danom prípade predstavovala účinný právny prostriedok ochrany práv sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu (mutatis mutandis II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

18. Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu po zistení nedostatku právomoci v konaní pred ústavným súdom už nie je potrebné skúmať, či sú alebo nie sú splnené ďalšie procesné

podmienky. Tomuto postupu totiž bráni zistený nedostatok neodstrániteľnej procesnej prekážky spočívajúci v nedostatku právomoci ústavného súdu.

19. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 dohovoru napadnutým uznesením špecializovaného súdu ju odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

20. Ústavný súd pripomína, že v prípadoch namietajúcich porušenie základného práva na osobnú slobodu je obzvlášť zdržanlivý. Ústavný súd musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02).

21. Do obsahu právomoci ústavného súdu teda v zásade nepatrí preskúmať postup (hodnotenie) všeobecných súdov, ktorý viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby, resp. na predĺženie lehoty trvania väzby. Tento postup môže preskúmať len opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je uspošobený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov (IV. ÚS 83/03), čo sa aj v danej veci stalo.

22. Základné právo podľa čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí brať ústavný súd do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom, pričom v prípade zistenia závažného porušenia zákonnosti ide aj o porušenie ústavnosti (III. ÚS 48/00). Rovnako aj z čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je tak integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98).

23. Pozbaviť niekoho osobnej slobody podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru možno len „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“ (úvodná veta čl. 5 ods. 1 dohovoru). Navyše sa v čl. 5 ods. 1 písm. c) znova opakuje, že zatknutie alebo iné pozbavenie slobody musí byť „zákonné“. Dohovor tu odkazuje na vnútroštátne právo a podčiarkuje tak, že v právnom štáte každý zásah do osobnej slobody občana musí mať zákonný podklad. „Ak dohovor odkazuje na vnútroštátne právo, ako je to v článku 5, rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov vyplývajúcich z dohovoru.“ (Lukanov proti Bulharsku, Winterwerp proti Holandsku).

24. Článok 5 ods. 1 písm. c) dohovoru oprávňuje zatknúť a uväzniť osobu iba na základe existencie dôvodného podozrenia, že zatknutá osoba spáchala trestný čin, pričom trvanie takéhoto podozrenia je podmienkou *sine qua non* zákonnosti držania osoby vo väzbe.

25. Z čl. 5 ods. 3 dohovoru vyplýva, že trvanie podozrenia po určitom čase už nestačí na odôvodnenie ďalšej existencie väzby, pretože súd musí zistiť iné dôvody opodstatňujúce ďalšie trvanie väzby (Stögmüller proti Rakúsku, Letellier proti Francúzsku). Takýmito ďalšími dôvodmi môžu byť hrozba dokončenia trestného činu nachádzajúceho sa v štádiu pokusu, nebezpečenstvo opakovania trestného činu alebo pokračovania v ňom, zabránenie v úteku po spáchaní trestného činu, ovplyvňovanie vyšetrovania a podobne.

26. Účelom čl. 5 ods. 4 dohovoru je poskytnutie práva osobám, ktoré boli pozbavené osobnej slobody, spočívajúceho v možnosti súdnej kontroly rozhodnutí a opatrení, na základe ktorých bol zásah do ich osobnej slobody vykonaný. Medzi záruky, ktoré garantuje tento článok, nepochybne patrí aj právo osoby predložiť súdu argumenty a vyjadrenia proti svojmu ponechaniu vo väzbe (napr. III. ÚS 84/06, III. ÚS 291/06, III. ÚS 122/2012), ako aj právo osoby na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti pritom zaväzuje konajúce súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (obdobne napr. III. ÚS 374/09).

27. Pri posúdení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu úlohou ústavného súdu nebolo preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, na ktorých najvyšší súd založil svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či malo/nemalo byť žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu vyhovelé. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa najvyšší súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa v sťažnosti vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné.

28. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti navyše iba pokračuje v tých istých námietkach, ktoré vzniesol v sťažnosti proti uzneseniu špecializovaného súdu a ktoré už riešil najvyšší súd (podanie doručené prvostupňovému súdu 19. augusta 2021, zv. 56, č. 1. 18280 – 18285 súdnej časti spisu, i podanie z 30. augusta 2021 doručené najvyššiemu súdu 31. augusta 2021, v ktorom uviedol, že v dňoch 24. až 26. augusta 2021 sa na špecializovanom trestnom súde uskutočnilo hlavné pojednávanie, na ktorom boli vypočutí viacerí svedkovia obžaloby, z výpovedí ktorých mali vyplývať dôležité skutočnosti pre posúdenie dôvodnosti jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, pozn.).

29. Najvyšší súd konštatoval, že špecializovaný súd postupoval správne, keď žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu nevyhovel a väzbu nenahradil prevzatím záruky dôveryhodnou osobou za ďalšie správanie obžalovaného, písomným sľubom a ani dohľadom probačného a mediačného úradníka, a zistil, že pre ďalšie trvanie väzby sťažovateľa boli splnené všetky zákonné podmienky a na dôvodoch väzby sťažovateľa od ostatného rozhodovania sa nič nezmenilo.

30. Najvyšší súd dôkladne skúmal, či je vo vzťahu k materiálnym dôvodom väzby v zmysle § 79 ods. 2 a 3 Trestného poriadku trestné stíhanie vedené dôvodne a opodstatnene, a zároveň skúmal existenciu dôvodov väzby, keď v podstatnom uviedol: „Doposiaľ zabezpečené dôkazy a skutočnosti z nich vyplývajúce aj naďalej nasvedčujú tomu, že skutky, pre ktoré bolo začaté trestné stíhanie, boli spáchané, pričom je nepochybné, že majú znaky trestných činov a existuje dôvodné podozrenie, že ich spáchal práve obžalovaný [REDAKOVANÉ]. Dôkazným podkladom uvedených skutkov sú primárne výpovede svedkov, a to najmä [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ].

██████████, ██████████, ██████████ a ██████████ a ďalšie v spise uvedené dôkazy. Obžalovaný síce poukazuje na výpovede ██████████, ██████████, ██████████, uskutočnené na hlavnom pojednávaní v dňoch 24. až 26. augusta 2021, z obsahu ktorých podľa názoru obžalovaného vyplývajú skutočnosti, ktoré vyvolávajú dôvodné podozrenie, že kajúcnici v prípravnom konaní vypovedali pod vplyvom rôznych príslubov, pod nátlakom zo strany orgánov činných v trestnom konaní a pod vplyvom ďalších osôb, ktoré mali záujem na konkrétnom výsledku konania, avšak nemožno opomenúť skutočnosť, že v prejednávanej veci existuje aj ďalšia - obžalovaným neuvedená skupina dôkazov. Doposiaľ zadovážené dôkazy v aktuálnom štádiu trestného stíhania obžalovaného podľa názoru najvyššieho súdu nevzbudzujú pochybnosti o ich autenticite, resp. vierohodnosti. Najvyšší súd zdôrazňuje, že hoci od posledného rozhodovania o väzbe (uznesenie najvyššieho súdu zo 17. septembra 2020, sp. zn. 3 Tost 38/2020) došlo k zmene dôkaznej situácie (realizácia viacerých výsluchov svedkov na hlavnom pojednávaní), ktorú je bezpochyby potrebné náležitým spôsobom zohľadniť, táto zmena nevedla k oslabeniu dôvodnosti podozrenia vo vzťahu ku konaniu obžalovaného v takej miere, aby nebolo možné naďalej konštatovať existenciu dôvodného podozrenia v rozsahu potrebnom pre prijatie záveru o splnení jednej z materiálnych podmienok väzby...

... v prípade obžalovaného bola špecializovaným trestným súdom správne zistená pretrvávajúca dôvodná obava, že obžalovaný ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo mu hrozí vysoký trest. O opodstatnenosti záveru o pretrvávajúcej existencii dôvodov tzv. útekovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por. svedčia podľa názoru najvyššieho súdu naďalej skutočnosti, na ktoré poukázal špecializovaný trestný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia, a to konkrétne, že obžalovaný zavádzal orgány činné v trestnom konaní, rovnako ako aj sudcu pre prípravné konanie ohľadom prechodného pobytu v meste S ██████████ pričom toto jeho zavádzanie bolo potvrdené zamestnankyňou Mestského úradu S ██████████, ktorá dementovala skutočnosť, že by mal obžalovaný na tejto adrese niekedy prihlásený prechodný pobyt. Zároveň je potrebné uviesť, že obžalovaný v prípravnom konaní uvádzal protirečivé tvrdenia, keď v rámci svojej výpovede pred sudcom pre prípravné konanie 22. januára 2019 na jednej strane uviedol, že v S ██████████ sa v podstate nezdržiaval, pričom vzápätí deklaroval, že v S ██████████ má nahlásený prechodný pobyt na ██████████, kde býva aj so svojou dcérou. K argumentu obžalovaného, že k odhláseniu jeho trvalého pobytu z adresy ██████████ došlo na základe žiadosti jeho matky najvyšší súd uvádza, že predmetná skutočnosť nemení nič na závere, že obžalovaný po odhlásení jeho pobytu z predmetnej adresy trvalého pobytu získal status de facto osoby evidovanej bez domova (nemá stále bydlisko), ktorý stav pretrvával až do momentu jeho zadržania. Rovnako nemožno opomenúť existenciu podozrenia, že obžalovaný potom, ako bol informovaný, že je hľadaný zo strany polície, realizoval opatrenia smerujúce k zmareniu jeho zadržania, ako aj naďalej pokračoval v páchaní trestnej činnosti...

... hrozba vysokého trestu (v prípade obžalovaného mu hrozí uloženie trestu odňatia slobody na dvadsať až dvadsaťpäť rokov alebo doživotie) vo vzájomnej súvislosti s vyššie uvedenými skutočnosťami (existencia dôvodného podozrenia, že obžalovaný realizoval kroky smerujúce k zmareniu jeho zadržania, obžalovaný nemá stále bydlisko) jednoznačne zakladajú dôvody útekovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por.

...podstatným z hľadiska posudzovania dôvodnosti obavy z pokračovania v trestnej činnosti obžalovaného je samotný charakter a rozsah údajne páchanej trestnej činnosti, ktorý napovedá, že v prípade obžalovaného nemožno hovoriť o ojedinelom vybočení z inak riadneho spôsobu života. Medzi konkrétne dôvody, o ktoré sa obava z pokračovania trestnej činnosti v prípade obžalovaného opiera, patrí predovšetkým skutočnosť, že obžalovaný sa mal obchodu s omamnými a psychotropnými látkami venovať počas dlhšieho časového obdobia, vo veľkom rozsahu, pričom navyše za drogovú trestnú činnosť už bol v minulosti právoplatne odsúdený (rozsudok Okresného súdu Galanta zo 16. mája 2012, sp. zn. 3T 184/2011 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave z 23. augusta 2012 sp. zn. 6 To 95/2012, ktorým bol uznaný vinným zo zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d) Tr. zák., za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 4 rokov). V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že ak všeobecné súdy len opätovne zotrvávajú na rovnakých dôvodoch väzby, z hľadiska ochrany práv obžalovaného plne postačuje len zopakovanie skutočností, ktoré podľa všeobecného súdu odôvodňujú dôvod väzby v predošlých rozhodnutiach; samozrejme za predpokladu, že všeobecný súd zároveň preskúmaním všetkých okolností prípadu dospel k záveru o ich pretrvávajúcej existencii (II. ÚS 282/2016). Pokiaľ rovnaké, avšak relevantné a dostatočné dôvody pre ponechanie obvineného vo väzbe pretrvávali po celú dobu jej trvania a pokiaľ zákonnosť väzby bola predmetom opakovaného (niekoľkokrát) preskúmania, nemožno súdom vytykať, že sa v textoch svojich rozhodnutí opakovali (primerane I. ÚS 485/2016, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva Knebl proti Českej republike, z 28. októbra 2010..

... S poukazom na charakter a rozsah údajne páchanej trestnej činnosti, ktorá sa kladie obžalovanému za vinu nie je možné konštatovať, že prípadné nahradenie väzby označenými procesnými inštitútmi by splnilo sledovaný účel väzby, keďže by sa reálne neminimalizovala hrozba z prípadného konania zakladajúceho dôvod tzv. útekovvej, resp. preventívnej väzby na takú únosnú mieru, aby bolo možné pristúpiť k predmetnému nahradeniu väzby ani pri uložení primeraných povinností a obmedzení, keďže ich prípadné uloženie by reálne nezabránilo obžalovanému v takom konaní, z ktorého je podozrivý ohľadom zistených dôvodov väzby.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že v prejednávanej veci sú splnené formálne aj materiálne podmienky väzby, a teda najvyšší súd sa s napadnutým rozhodnutím prvostupňového súdu stotožňuje, keďže rozhodnutie je v súlade so zákonom a vecne správne.

...Väzba obžalovaného má v prejednávanej veci zaistovacia funkciu, nie je v rozpore so zásadou primeranosti a zdržanlivosti, resp. zásadou proporcionality (obžalovanému v prípade uznania viny reálne hrozí uloženie nepodmienečného trestu odňatia slobody vzhľadom na závažnosť a rozsah trestnej činnosti, ktorá sa mu kladie za vinu) a je v súlade s vyššie citovanými ustanoveniami Ústavy SR a Dohovoru...“

27. Najvyšší súd sa súčasne vyjadril aj k námietke sťažovateľa (výpovede tzv. kajúcnikov považuje za nedôveryhodné), keď poukázal na uznesenie najvyššieho súdu č. k. 2 Tdo V 11/2017 zo 17. mája 2021 (s. 11 až s. 13), v ktorom boli citované závery z rozhodnutia ústavného súdu č. k. III. ÚS 758/06 z 8. novembra 2016 (uverejnené v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 53/2006), na konkrétnu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva

„vo veci Atanasov proti Bulharsku, z 3.3.2009, č. 20309/02), o prípustnosti odsúdenia páchatel'a založené v určujúcej miere práve na výpovedi takéhoto svedka“.

28. Ústavný súd po ústavnom prieskume napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu konštatuje, že z jeho odôvodnenia vo vzťahu k zákonom predpokladaným dôvodom väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku nevyplýva nič, čo by signalizovalo arbitrárny alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci konajúcimi súdmi s dôsledkom namietaného porušenia základného práva podľa čl. 17 ústavy a práva podľa čl. 5 dohovoru. Skutočnosti, ktoré konajúce súdy prezentovali ako dôvody podporujúce útekovú a preventívnu väzbu, sa nejavia ústavnému súdu ako vágne a nepresvedčivé, práve naopak, hodnotí ich ako dostatočne konkrétne a zároveň výpovedné. Podľa názoru ústavného súdu sú primeraným zdôvodnením potreby väzobného stíhania sťažovateľa.

29. Ústavný súd na základe uvedených skutočností a dôvodov, ako aj s prihliadnutím na svoju judikaturu, podľa ktorej možno za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie, pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa na urýchlené a prednostné prejednanie jeho väzobnej veci:

30. K poslednej námietke sťažovateľa, že všeobecné súdy svojou nečinnosťou porušili jeho právo na urýchlené a prednostné prejednanie jeho väzobnej veci a tiež pre priet'ahy v trestnom konaní ho mali prepustiť z väzby na slobodu, ústavný súd poznamenáva, že ani táto námietka nebola vyhodnotená ústavným súdom v prospech sťažovateľa, pretože zistil, že nie je takého ústavnoprávneho rozmeru a intenzity, aby si uvedená situácia vyžadovala nutný zásah ústavného súdu do veci a vyslovenie porušenia jeho označených práv.

31. Požiadavka rozhodovať vo väzobných veciach prednostne a urýchlene je vyjadrená výslovne v § 2 ods. 6 Trestného poriadku, podľa ktorého ak tento zákon neustanovuje inak, orgány činné v trestnom konaní a súdy konajú z úradnej povinnosti. Väzobné veci sú povinné vybavovať prednostne a urýchlene. Rovnako požiadavku neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie ustanovuje výslovne aj § 79 ods. 3 Trestného poriadku, v ktorom sa uvádza, že o takej žiadosti sa musí rozhodnúť bez meškania. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „speedily“ a francúzsky výraz „a bref délai“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezichicri z roku 1989, A-164, bod 21, Neumeister z roku 1968. A-8. bod 24 a Sanchez - Reisse z roku 1986. A-107, bod 55).

32. Ústavný súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou (v rámci ktorej sa zaoberal požiadavkou urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby z hľadiska čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a tiež z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru) už v minulosti opakovane uviedol, že jednotlivé lehoty sa z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti rozhodovania posudzujú podľa všetkých okolností prípadu. V zásade však požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti

o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, resp. čl. 5 ods. 4 dohovoru nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla zodpovedá lehota konania nepresahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca (m. m. III. ÚS 255/03, IV. ÚS 253/05, III. ÚS 345/06, II. ÚS 177/2016, I. ÚS 540/2017, I. ÚS 58/2017, I. ÚS 63/2018, I. ÚS 447/2018).

33. Z argumentácie sťažovateľa vyplýva, že špecializovanému súdu bola zaslaná žiadosť jeho obhajcu o prepustenie z väzby 29. júla 2021, ktorý o nej rozhodol 12. augusta 2021. Spis bol najvyššiemu súdu predložený 27. augusta 2021, ktorý o sťažnosti rozhodol 2. septembra 2021, pričom až 20. septembra 2021 prvýkrát sa sťažovateľ (jeho obhajca) pri doručovaní do elektronickej schránky jeho obhajcu mohol objektívne prvýkrát dozvedieť o dôvodoch, pre ktoré sťažnostný súd jeho sťažnosť zamietol. Toto obdobie v trvaní spolu 54 kalendárnych dní je pre sťažovateľa neprijateľné z dôvodu, že reálne nemal skoršiu vedomosť, či sťažnostný súd vzal do úvahy aj jeho doplnenie sťažnosti o nové skutočnosti, ktoré vyplynuli až z dokazovania na neskôr vykonanom hlavnom pojednávaní v dňoch 24. až 26. augusta 2021.

34. Ústavný súd dĺžku konania pred všeobecnými súdmi v súvislosti s rozhodovaním o jeho žiadosti o prepustenie z väzby však nepovažoval za neprijateľnú, pretože nie je takého ústavnoprávneho rozmeru a intenzity, aby si uvedená situácia vyžadovala nutný zásah ústavného súdu do veci a vyslovenie porušenia jeho označených práv. Špecializovaný súd nepochybne rozhodol v primeranej lehote, a keďže bolo nariadené aj hlavné pojednávanie, nemožno mu vytknúť ani to, že spis predložil najvyššiemu súdu až po jeho uskutočnení. Najvyšší súd rozhodol tiež promptne, ak berieme do úvahy dva dni pracovného voľna od doručenia spisu (29. august a 1. september). Celková dĺžka rozhodovania o sťažnosti spolu s lehotou na doručenie rozhodnutia bola v rámci ústavne akceptovateľnej dĺžky lehoty na rozhodnutie o návrhu prepustenie z väzby na jednom stupni súdu.

35. Z uvedeného vyplýva, že špecializovaný súd a najvyšší súd konali o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby urýchlene a celková doba rozhodovania je ústavne akceptovateľná. Nepresiahla na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca.

36. Obdobne nie je možné vyhodnotiť v prospech sťažovateľa ani to, že nesúhlasí s názorom všeobecných súdov, že nekonajú vo veci samej. Najvyšší súd k tomu uviedol, že *„k zrušeniu termínov hlavného pojednávania došlo vždy z dôvodov na strane niektorého z obhajcov obžalovaných, resp. v dôsledku nepriaznivej epidemiologickej situácie a s tým spojenou potrebou rešpektovania protiepidemiologických opatrení prijatých na zamedzenie šírenia ochorenia COVID-19“*, pričom vo zvyšku odkázal na odôvodnenie napadnutého uznesenia špecializovaného súdu (na s. 12 a s. 13, pozn.), ktorý podľa neho *„náležitým spôsobom odôvodnil zrušenie jednotlivých termínov hlavného pojednávania a taktiež sa vysporiadal s argumentáciou obžalovaného týkajúcou sa ustanovenia náhradného obhajcu na hlavnom pojednávaní v dňoch 25. a 26. mája 2021“*.

37. Toto odôvodnenie všeobecných súdov ústavný súd v zásade akceptuje, pretože tam uvedené dôvody sú jasné a presvedčivé a nesignalizujú opakovanú dlhodobú nečinnosť alebo nesústredený postup špecializovaného súdu počas posudzovanej doby trestného konania (celkovo trvalo 15 mesiacov – od 7. mája 2020 – podaná obžaloba, až do 24. augusta 2021 – hlavné pojednávanie). Zrušenie termínov hlavných pojednávanií na strane obžalovaných a ich obhajcov bolo prevažne objektívne pre pandemickú situáciu, ako to uvádza i samotný sťažovateľ, a navyše je potrebné

do úvahy vziať tiež to, že sa počas tohto obdobia uskutočnili viaceré hlavné pojednávania 28. septembra 2020, 24. a 25. novembra 2020, 10. až 11. marca 2021, 13. až 15. apríla 2021, 4. mája 2021 a tiež 25. a 26. mája 2021 a napokon aj 24. až 26. augusta 2021, čo jednoznačne vyvracia tvrdenia sťažovateľa, že v jeho trestnej veci špecializovaný súd nekoná.

38. Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že ani v tejto časti nie je ústavná sťažnosť sťažovateľa dôvodná, a preto ju odmietol tiež z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

39. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. januára 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu